

ELLE INTERIÖR

TREND
AUBERGINE
VINRÖTT
PLOMMON
PUNK-GOTIK
SPETS

Stilfullt & smart på **60 KVADRAT**
Hemma hos **ROCKIGASTE** designern
Stockholmstrea i **TURKOS**

**MODERNA
ANTI KVITETER**

Det här gäller nu!

förnya
ditt
SOVRUM

PÅSLAKAN för alla smaker
På **NATTDUKSBORDET**
20 snygga **SÄNGAR**
SÄNGLAMPOR Tio i topp
Nytt för **LINNESKÅPET**

Andrew Duncanson i sin butik Modernity på Söbyllegatan i Stockholm.

Skallstolen av Hans J. Wegner, Modernity.

Prototyp i böjtrö av Verner Panton för Thonet, Modernity.

Hjärtstolen av Verner Panton, Modernity.

MODERNA KLASSIKER

Elle Interiör har gjort en minitemperaturlagning på marknaden för 1900-talsdesign. Vad är det som säljer just nu? Och varför?

AV ANNICA KVINT FOTO PATRIK JOHANSSON M FL

För några år sedan gavs det ut en bok med Robert Mapplethorpes blomsterfoton. Boken recenserades i *New York Times* och halva texten ägnades åt Berndt Friberg-vaserna som blommorna stod i. Fribergs keramik var, enligt recensenten, något som alla borde börja samla på. Försäljningen exploderade över en natt.

Så kan 1900-talsdesignens *butterfly effect* se ut. Här handlar det inte om en fjäril som fladdrar med vingarna på ena sidan jordklotet och därmed orsakar storm på den andra, utan istället om att några få amerikanska kulturskribenters och handläres personliga preferenser styr världsmarknaden för 1900-talsdesign. För att det är den amerikanska marknaden som i kraft av sin storlek bestämmer vad som för tillfället står högst i kurs, står lika klart som att det är *the Great Dane* och deras hantverksskicklighet som dominerar marknaden i Skandinavien.

– Det var en New York-handlare som gjorde en väldigt bra utställning om den danske keramikern Asel Salto för fem sex år sedan. Den fick också en fantastisk genomslagskraft för Saltoförsäljningen, säger Andrew Duncanson, ägare till Modernity i Stockholm.

Fredrik Zimmerdahl på Zimmerdahl 20th Century Design, som numera har sin personliga bas i Wien, säger att fenomenet går igen också på våra breddgrader. För något år sedan kom det en bra bok om Stig Lindberg (*Tusenkonstnären Stig Lindberg* av Gisela Eronn, Prisma) vilket omedelbart ökade det redan stora intresset för Lindberg.

Därmed inte sagt att det går att sälja vad som helst som det finns ett medialt intresse för. De senaste årens skrivelser om Memphisgruppen och åttiotal har till exempel inte slagit igenom på designmarknaden än.

– Jacobsen och Wegner är fortfarande de mest köpbegärliga av alla, säger Andrew Duncanson, som startade sin butik 1998. Juhl och Kjaerholm tillhör också de ständigt attraktiva.

– Gerrit Rietveld är ett annat namn som är högt skattat just nu. Jag har just sålt en stol från 1929, den gick med en gång.

Stol av Roland Rainer, Österrikes egen Aalto, Zimmerdahl.

Leggera av Gio Ponti, Modernity.

Böjstol
av Grete Jalk,
Modernity.

Karmstol av Josef Frank för Thonet, Zimmerdahl.

Kontorsstol av Hans J Wegner, Modernity.

Österrikisk raritet av Oskar Hodosi, Zimmerdahl.

Flaggline-stolen av Hans J Wegner, Modernity.

Sideboard av Gio Ponti,
rikt för Italienska
Kulturinstitutet.
Visades i en
utställning på
Modernity.

Fåtölj från Italienska
Kulturinstitutet av Gio Ponti. Ingick i
Modernitys Pontiställning.

Fredrik
Zimmerdahl
handlar
med moderna
antikviteter
i Wien.
Här tillsammans
med stolarna
Violon och Flon
av Oskar
Hodosi.

Så kallad
Grävas av den finska
keramikern Toini Muona,
Modernity.

Att Rietveld råkar vara en av Andrew Duncansons egna favoriter är ingen slump. I den här branschen är det de personliga preferenserna som styr. Andrew Duncanson gillar funkis, konstruktivism, de Stijl, men är däremot inte speciellt intresserad av till exempel jugend. Vilket naturligtvis avspeglar sig i hans sortiment.

Väl synligt i Andrew Duncansons butik står visserligen ett unikt sideboard av den egensinnige italienaren Gaetano Pesce, men det står där mest som en *conversation piece*, som ska locka folk in i butiken.

– Jag har alltid satsat främst på den svenska marknaden och här kommer design som Pesce aldrig att bli storsäljare.

– För tre fyra år sedan sålde jag mycket på nätet, mest till amerikaner. Men nu när dollarn är så svag och det blivit 30 procent dyrare för dem att handla hos mig har nätförsäljningen minskat.

Fredrik Zimmerdahl har köpt och sålt 1900-talsdesign under halva sitt 35-åriga liv. För tio år sedan såg han sig själv som en antikhandlarnas allätare, nu är han mer specialiserad på efterkrigsdesign, med betoning på Skandinavien. Han startade sin butik i Lund 1996 och öppnade sin webbsida redan sommaren 1997. Idag drar företaget in 75 procent av sin omsättning från nätförsäljning. Ungefär hälften av den totala försäljningen sker i Sverige, resten huvudsakligen i USA, Japan och Västeuropa.

– Stig Lindbergs keramik, som är en av mina egna favoriter, är het just nu. Jag säljer mycket Lindberg till Japan och USA, vilket säkert delvis har att göra med att Gustavsberg, där Lindberg var verksam, var bra på att marknadsföra honom där. På möbelsidan är det Kjerholm som är hetast. Eller, om man ska se till uttryck, kombinationen metall och ädelträ eller vackert patinerat läder.

– Marknaden har förändrats rejält de senaste åren. Efterfrågan har blivit mer precis. För fem sex år sedan kunde jag sälja nästan vad som helst som hade en air av femtiotal. Så är det inte längre. Både våra svenska och internationella kunder har blivit mer kunniga och kräsna.

Också Fredrik Zimmerdahl nämner Jacobsen och Wegner som de självklara storsäljarna bland *the Great Danes*. Men det är inte alla danskar som går bra i de här sammanhangen. Plast är fortfarande svårsålt i Skandinavien, det vittnar både Andrew Duncanson och Fredrik Zimmerdahl om.

– I Skandinavien är Panton jättetrendig i en mycket liten kundkrets som gillar mer färg och mer form, säger Fredrik Zimmerdahl. Men sett från Wien ser horisonten annorlunda ut. Jag ska snart åka på en designmessa i Düsseldorf. Där väntar fransk, belgisk och holländsk design från det sena femtiotalet och sextiotalet. Ibland hittar man även lite danskt, men något svenskt syns sällan. Det är mycket färg och mycket form. Dansk hantverkskicklighet talas det sällan om. Det är nog ett skandinaviskt fenomen.

Stolen Zigzag med tillhörande bord med samma namn, Modernity.

GERRIT RIETVELD en föregångare inom design

V arifrån holländaren Gerrit Rietveld (1888-1964) fick sina radikala idéer vet man väldigt lite om. Men att hans strävan att få betraktaren att uppleva ett objekts grundstruktur var innovativ råder det ingen tvekan om. Rietvelds synsätt skulle påverka många senare modernister.

Rietveld började sin bana som lärling i sin pappas snickerverkstad och startade egen möbeltillverkning i Utrecht 1911. Han vidareutbildade sig till arkitekt och producerade solida trämöbler i en stil påverkad av arkitekten H P Berlage. Charles Rennie Mackintosh och Frank Lloyd Wright tillhörde också inspirationskällorna.

1917 startade Rietveld tillsammans med några andra konstnärer, formgivare och arkitekter en ny tidskrift: *De Stijl* (Stilen). Den utgick från kubismen och ville bryta ner gränserna mellan konst och brukskonst för att skapa en ny, ren konstform. Inom måleriet begränsade sig Piet Mondrian och Theo van Doesburg till de enklaste grundfärgerna och raka, horisontella och vertikala linjer. Rietveld ville översätta det hela till design och ritade samma år som tidskriften grundades sitt livs möbel: *Stol i rött/blått*. Den bestod av geometriska, standardiserade träkomponenter – platta, rektangulära skivor och fyrkantiga lister som satts ihop så att de betonade enkelheten i konstruktionen. Många såg den som ett "fåtöljskelett" eller som en övning i rumslig manipulation.

1924 skapade Rietveld tillsammans med sin klient Truus Schröder-Schröder en av tidens mest radikala byggnader där både arkitekturen och inredningen ingick som delar i samma visuella helhet.

Tio år senare ritade han stolen *Zig Zag*, ett experiment med att göra en stol i ett enda material. Den skulle inspirera många senare formgivare: inte minst upphovsmännen till 1960-talets formsprutade plaststolar.

Efter andra världskriget blev Rietveld alltmer uppmärksam som arkitekt. Men frågan är om han inte kommer att bli mest ihågkommen för sin *Stol i rött/blått*. 1971 började den italienska möbelproducenten Cassina nyttillverka stolen, som blivit en symbol för renheten i den tidiga modernistiska designen. □

Mycket ovanlig stol från 1929 av Gerrit Rietveld, Modernity.

MARKS PELLE VÄVARE

AB Ludvig Svensson SE-511 82 Kinna Sweden
tel + 46 320 20 92 00 fax +46 320 21 10 10
info@markspelleavare.se www.markspelleavare.se